

ZGODOVINA RAKITNE

Iz besedila na tablah o zgodovini Rakitne si najprej izpiši tri za tebe najbolj presenetljive podatke in jih predstavi svojemu prijatelju.

1. _____
2. _____
3. _____

Nato odgovori na tri vprašanja in tako preveri svoje splošno poznavanje.

1. Ali je bila Rakiška planota nekoč bolj ali manj poraščena z gozdom?

_____

2. Ali je bilo v Rakitni nekoč več ali manj kmetij?

_____

3. Zakaj so se zgodile takšne spremembe?

_____

JEZERO IN POTOK

Jezero so zgradili leta 1962. Zakaj?

- a) Da se ribiči lahko zabavajo.
- b) Zaradi razvoja turizma.
- c) Kot pomoč pri namakanju polj.

Kdo je glavni onesnaževalec jezera?

_____

Naštej vrste rib, ki jih najdemo v jezeru!

- a) _____
- b) _____
- c) _____
- d) _____
- e) _____
- f) _____
- g) _____
- h) _____

Kaj pomeni beseda koščak?

- a) Najbolj pogost priimek na Rakitni.
- b) Vrsta raka.
- c) Smola istoimenskega drevesa.

Kaj pomeni beseda jelševец?

- a) To je plod črne jelše.
- b) To je gozdar, ki je še posebno usposobljen za podiranje jelše.
- c) To je vrsta raka.

Razloži pomen izraza rak-rana!

GEOLOGIJA IN NASTANEK RAKIŠKE PLANOTE

Karbonatne kamnine so nastale iz:

- a) skeletov morskih živali
- b) apnenca
- c) živalskih iztrebkov

Katera kamnina je najbolj razširjena na območju Rakiške planote?

Dve reki in en potok sledijo ugrezanju Ljubljanskega barja in so v nekdam enotno planoto vrezali več sto metrov globoke kanjone. Imenuj obe reki in potok!

Koliko je stalnih in občasnih izvirov na Rakiškem polju?

Kako ugotovimo, kje voda, ki ponikne, spet priteče na plan?

MOKRIŠČA

Kaj sodi med mokrišča?

Mokrišča so vir:

- a) pitne vode
- b) onesnažene vode
- c) blatne vode

Naštej živali in rastline, ki živijo v ali ob mokrišču, in tiste, ki so odvisne od mokrišča!

V katerem letnem času je v tleh največ vode? Zakaj?

GOZDNI ROB

Češmin je:

- a) grm
- b) drevo
- c) trava

Pred živalmi se brani:

- a) s smolo
- b) s trni
- c) z bodičastimi listnimi robovi
- d) pokliče 113

Plod črnega trna je podoben:

- a) slivi
- b) hruški
- c) jabolku
- d) ananasu

Katera rastlina opozarja nabiralce z: »Jaz sem tista, ki pečem«?

GOZDARSTVO NEKOČ IN DANES

Orodja za sečnjo lesa razvrsti od najstarejšega do najmlajšega!

Motorna žaga, sekira, amerikanka, stroj za sečnjo, kordunka, robidnica

---

Rakiška drva so bila visoko cenjena. Zakaj?

- a) Les je med »vožnjo« po vodi potemnel.
- b) V primerjavi z lesom iz drugih območij je bil debelejši in daljši.
- c) V gozdu so podrti drevesa pustili ležati, da so se napojila z vlago, posledično so lažje odstranjevali lubje.

Vozniki vozov so se imenovali:

- a) Volarji
- b) Konjarji
- c) Furmani
- d) Tihotapci

Katero cesarico lahko povežemo s sečnjo lesa? Zakaj?

PTICE

Kaj je kozača? S čim se hrani?

Naštev tri ptice, ki spadajo v skupino plezalcev!

Da lahko žolna stoji na navpičnih in celo previsnih deblih, ima posebno oblikovane:

»Evropski kmetijski sklad za razvoj podeželja: Evropa investira v podeželje«

- a) kljun in rep
- b) noge in peresa v repu
- c) vrat in krila
- d) noge in kljun

Katera ptica opozarja gozdne prebivalce na našo prisotnost?

- a) Sova
- b) Šoja
- c) Sinica
- d) Detel

SENOŽETI IN ZARAŠČANJE

Zakaj je prišlo do zaraščanja senožeti?

Kaj je pašni aparat in koga je nadomestil?

Med spodaj naštetimi rastlinami izberi zdravilne zeli!

Migalica, mačji rep, bilnica, pasja trava, kozja brada, lakota, ljulka, rman, trpotec, detelja, travniška kadulja, arnika, ranjak, šentjanževka, ivanjščica, primožek, travniška orhideja, orlica, lilija

ZDRAVILNE RASTLINE:

»Evropski kmetijski sklad za razvoj podeželja: Evropa investira v podeželje«

TRAVINJE IN PAŠA

Vsaka oblika v naravi ima svoje značilnosti. Izpiši za človeka in žival dobre lastnosti travnikov in pašnikov (razmišljaj čim bolj vsakdanje oz. praktično: prehrana, igra, različnost rastlin in živali, naravno vzdrževanje območja in ostalo):

PREDNOSTI TRAVNIKA	PREDNOSTI PAŠNIKA

Poveži, katere lastnosti sodijo v katero skupino:

A - Na tak način se narava zarašča in takšna reja zanjo pomeni slabšo kakovost, saj pri lastni ureditvi nima pomočnikov – živali ali človeka.

PROSTA REJA

B - Živina se zelo razgiba in je zanjo to bolj zdravo.

C - Več površin je potrebno pozidati, saj so živali večji del leta notri.

HLEVSKA REJA

Č - Je bolj naravno, saj žival sama poišče njej ustrezno hrano.

D - Travne površine na kmetiji večinoma kosimo.

ZDRAVILNE RASTLINE IN ZELIŠČARSTVO

Pri vsaki zdravilni rastlini napiši, za kaj jo uporabljamo!

LAPUH _____
_____
_____

TROBENTICA _____
_____
_____

VIJOLICA _____
_____
_____

ROBIDA _____
_____
_____

ŠENTJANŽEVKA _____
_____
_____

MATERINA DUŠICA _____
_____

STRAŠNICA _____

SRČNA MOČ _____
_____

RMAN _____
_____

TRPOTEC _____
_____

ČEMAŽ _____
_____

SMREKOVI VRŠIČKI _____
_____

LIPA _____
_____

BREZA _____
_____

BEZEG _____
_____

GOZDOVI IN DREVEŠA

Igra: fotoaparati

Nekdo si preveže oči ali si jih prekrije z dlanmi. Drugi ga vodi na štiri do pet različnih lokacij, mu tam na hitro odkrije oči (naredi »fotografske« posnetke). Nato si tisti, ki je mižal, izbere najljubši gozdni motiv in ga nariše, o njem kaj ustvarjalnega napiše ali to območje podrobneje razišče. Par se igro igra izmenično. Najprej je nekdo v vlogi mižečega in je drugi vodja, nato vlogi zamenjata. Če si sam, lahko to storiš tako, da stojiš na mestu in se vsakič miže obrneš za 90°, na hitro pogledaš in to ponoviš v vse štiri smeri neba. Nato nadaljuješ, kot piše v opisu.

GOZDNI VTIS - FOTOAPARAT

Igra: ugani, kdo sem

Preden prideš do znanega drevesa ali drevesa z imenom na tablici, naj te zadnjih nekaj metrov nekdo vodi, medtem ko ti mižiš. S tipanjem in vprašanji, na katera prejemaš zgolj odgovore »da« in »ne«, ugotovi, katero drevo to je. Nato izpiši po tri njegove lastnosti: o koreninah, o deblu in o krošnji. Nato v paru zamenjajta vlogi. Če si sam, lahko vajo izvedeš zgolj s tipanjem nižjih dreves ali z opazovanjem, a si pri tem zaradi pravilnosti raje izberi drevo s tablico, le da je prej ne pogledaš.

	DREVO:	DREVO:	DREVO:
KORENINE			
DEBLO			
KROŠNJA			

GOZDNE ŽIVALI

Po opazovanju gozdnih živali na črtice vstavi črke, ki označujejo življenjski prostor posamezne živali:

K – krošnja, P – podrast, D – deblo, T – tla.

Veverica _____

Detel ____

Mravlja _____

Polh ____

Srna _____

Lubadar _____

Polž _____

Kozača _____

VELIKE ZVERI

V gozdu si divjih oz. večjih zveri sicer ne želimo srečati, a smo prav veseli njihovih sledi. Zato te raziskuj v družbi, med prijetnim klepetom, saj se bodo tako zveri umaknile.

Poišči tri sledi večjih gozdnih živali in o vsaki zapiši nekaj o njihovi velikosti (npr. s stopali ali koraki), o lokaciji (npr. ob mravljišču in pod večjim hrastom, na odprti jasi, ...) in o predvidevanju glede živalske vrste. Predlogi: razrita zemlja (divji prašič je iskal hrano), poškodovano lubje (medved si je brusil kremplje ali pa so ga rastlinojede živali pozimi oglodale) ali večje stopinje v blatu. Seveda je možnosti še veliko, zato le pozorno opazuj, kaj so živali pustile za seboj. Svoja opažanja si izmenjaj s kom drugim. Vprašanja glede opažanj lahko posreduješ tudi lovski družini.

Opažanja in predvidevanja:

--	--	--

GOZDNI BONTON

K spodnjim trditvam nariši vesel ali žalosten obraz, ki kažeta, kako bi se živa bitja odzvala na posamezno dejanje: ☺ / ☹

Embalažo od soka, ki si ga popil na postanku, vržeš v grmovje.	
Na poti opaziš zavrženo prazno vrečko od bombonov in jo pospraviš v svoj nahrbtnik.	
Med hojo po gozdu si tiho ali govoriš tišje in pozorno poslušáš zvoke narave.	

Zagledaš zanimivo žival in se zagnano zapodiš za njo, saj si jo želiš ujeti.	
Opaziš ukrivljeno mlado drevo in mu v oporo pri rasti v bližino zapičiš močno palico.	

DIVJAD IN LOVSTVO

Katero veliko zver so včasih lovili, danes pa spada med zavarovane vrste?

_____

Naštej glavne, lovno najbolj zanimive vrste divjadi, značilne za rakiške gozdove:

_____, _____, _____,

_____, _____,

_____ in _____.

Kaj je ruk?

_____
_____

Srnjad je najpogostejša _____ divjad v Evropi.

Kako nam koristi divji prašič?

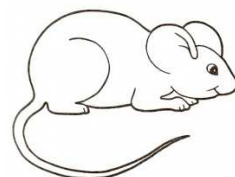
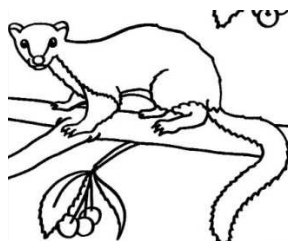
_____
_____

Na tabli si oglej sledi, ki jih puščajo živali. Poskušaj jih najti na učni poti. Lahko jih tudi narišeš.

POLH IN POLHARSTVO

Obkroži polha.

Obkroži pravilne odgovore.

Kje se hranijo polhi?

- a) v podzemlju
- b) na sveži travi
- c) v krošnjah dreves

Polh je ...

- a) glodalec
- b) plazilec
- c) žuželka

Kako dolgo polhi prespijo zimo?

- a) 2 meseca
- b) do 7 mesecev
- c) več kot 7 mesecev

Kaj so polšne?

- a) vabe za polhe
- b) podzemna prebivališča polhov
- c) izraz za lovljenje polhov

CLAUSTRA ALPIUM IULIARUM

Dopolni.

Obrambni sistem ali _____

Tegreste ali _____

Ljubljana ali _____

Tarsatica ali _____

Nauport ali _____

Castra ali _____

Po preučitvi načina gradnje in dimenzij so arheologi zaporni zid opisali in narisali. Žal se zapisi niso ohranili. Poskusi skicirati zaporni zid s stolpoma.

ZAPORNI ZID CVINGER

Na kakšen način so gradili zid? Izberi možnost A ali B. Obrazloži, zakaj.

A - Izmenična gradnja

B - Enakomerna gradnja

Obrazložitev:

KRAS IN KRAŠKI POJAVI

Vstavi manjkajoče besede.

Na apnenčastih in dolomitnih območjih Rakiške planote in Krima lahko opazujemo številne kraške pojave, od najmanjših _____ do kraških polj. Na tem območju je registriranih 78 _____, največ v severnem delu, v jurskih apnencih na robu _____. V dolomitu so vhodi v jame precej redki. Med njimi je znana _____, ki je dolga okrog 150 in globoka okrog 100 metrov, vhod vanjo pa je na _____ pobočju nad dolino Prušnice in pod Goveščkom na zahodni strani _____.

Obkroži skupine črk, kjer se skrivajo kraške oblike.

T Č E
V A R

D M E
V E D

D U O R E
I C N

E L D
O C

E J E L
A D N J

K R A O K Š
E L J P O

R K I K Š O A
E L J P O

Kaj so kapniki in kako nastanejo?

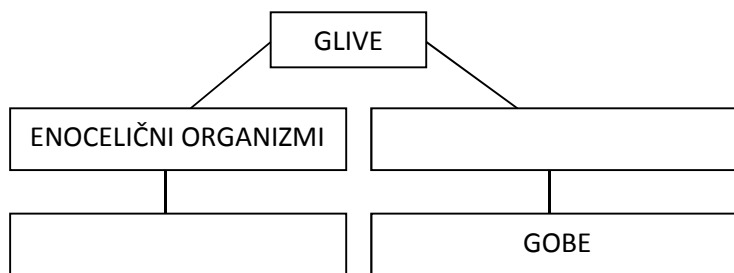

GOBE IN GOBARJENJE

Dopolni.

Glive so H _ T _ R _ T R _ F _ I organizmi. Hrano pridobivajo s stikom K _ R _ N I N _ M I rastlin, tovrstno sožitje imenujemo tudi _ I K _ R I _ A.

V gozdovih okoli Rakitne, kjer prevladujejo mešani gozdovi z velikim deležem J _ L K _ in S _ R E _ E, bomo tako najlažje našli S _ R O _ K E, _ A R K _ L J _ E in nekatere vrste G _ B I _ .

Ali nabirate gobe? Kdaj in kakšne?

Pozorno preberite, katerih gob ne nabiramo, in se o tem pogovorite.

Ali znaš poimenovati sestavne dele gob?

DVOŽIVKE, PLAZILCI

S pomočjo zadnjih dveh tabel, dopolni preglednico in na osenčenih poljih dobiš rešitev.

			1									
	2											
			3									
4												
	5											
		6										
			7									
				8								
9												
	10											
		11										

1. Živalska vrsta, ki je vezana na dve življenjski okolji.
2. Predstavniki iz družine gadov, ki se rad sonči na skalnatih površinah.
3. Plazilec, ki spada v družino gožev in ima značilen bel vzorec na glavi.
4. Dvoživka, ki ima hrapavo kožo, pokrito s sluznimi in strupnimi žlezami, navadna ...
5. Repata dvoživka, ki živi v raznolikih vodah.
6. Dvoživke in plazilci so v prehranjevalnem spletu ...
7. Repata dvoživka, ki ima rumene lise na črnem telesu.
8. Med brezrepe dvoživke štejemo rjave in zelene ...
9. Rjava pozidna kuščarica, živorodna kuščarica in slepec spadajo med ...
10. Najpogostejša rjava žaba.
11. Živalska vrsta, ki se je v svojem evolucijskem razvoju prilagodila na kopenski način življenja do te mere, da za razvoj več ne potrebuje vodnega okolja.